

Colaisde na Gàidhlig
1d-3amh dhen Chéitean 2009

Cruinneachadh nan Taoitearan

Air a dheasachadh le Oifis Iomairtean na Gàidhlig

Le taic aig sgioba na coimhearsnachd:
Eachann MacNèill
Sé Nic a' Mhaoilein
Bearnaidh Camshron

Cruinneachadh nan Taoitearan 1d-3amh dhen Chéitean - Colaisde na Gàidhlig

Di-Sathairne

❖ Còmhradh aig a' bhòrd

Ag innseadh naidheachdan: Gabhaidh naideachdan mu dhéidhinn féin-fhiosrachadh éifeachdach a bh' agaibh fhad 's a bha sibh 'nur taoitear no 'nur n-oileanach.

Dé na sàr-chleachdaidhean a thàinig às na naidheachdan seo?

- Ag innse stòiridh bho dhealbhan
- Spòrs
- Sgeulachdan goirid – spòrs – fuaim
- “Theich na h-eich” – naidheachdan goirid airson fuaimneachadh gràmar agus spòrs.
- Dealbhan eibhinn
- Dealbhan
- Sgeulachdan
- Dol gu àite (m.e. bùth) agus cainnt a chur gu feum
- Diofar dhòighean airson a chanain a theasgag 1. Dealbhan 2. A' làimhseachadh 3. A' deànamh 4. A' leughadh.
- Teagasg òran le faclan/gràmar ùr
- Ag obair air tar-sgrìobhaidhean a dheadhadh
- A' cluich gheamaichean le “dinkies” agus faclan ùr ionnsachadh
- Seallaidhean agus fiosrachadh de dhiofar sheòrsaichean a chuireas taic ri chèile (còmhradh, sgrìobhadh, gràmar, leughadh.)
- Dealbhan-cluiche
- Ceòl is Seinn (use rhythm, music, or singing to help students remember more easily)
- Geamaichean
- Bingo!
- Cuspairean feumail do dh'oileanaich
- A' cleachdadh Gàidhlig ann an suidheachaidhean nàdarra.

❖ Taisbeanadh a h-aon

Fear na Sìde – le Eachann MacNèill

Thug sinn sùil air taisbeanadh air modh teagaisg a bhios `ga cleachadh aig Eachann MacNèill. Chuir e air dòigh dhuinn “Fear na Sìde.” Nuair a bha e ullamh, chleachd sinn “Fear na Sìde” aig na bùird. As deaghaidh sin, bhruidhinn sinn aig na bùird air a’ mhodh theagaisg agus aig an deireadh rinn sinn trusadh.

Ceistean na sùla bhig gus sùil air ais a chur air na taisbeanaidhean:

- 1. Air dé chuir sibh luach a thaobh na dòigh-teagaisg?*
- 2. An e gnìomh a bh’ innt’ a thug air na h-oileanaich a’ chànain a bhruidhinn gu éifeachdach?*
- 3. A’ robh e comhfhurtail?*
- 4. Ciamar a ghabhadh leasachadh cur oirre/air?*
- 5. A’ bheil caochlaidhean ann a bu chòir a bhith air an cuimhneachadh?*

Trusadh

Bòrd a h-aon

Luachadh

- Cothrom na trì tràthan a chur gu feum.
- Riaghailtean fosgailte (tòrr diofar dhòighean airson a chluich.)
- Nas fhasa a bhith a’ tuigsinn leis na dealbhan
- Tha a h-uile duine an sàs ann
- Feumail airson aoisean eadar-dhealaichte

Éifeachd

- Tha cuideigin (an tidsear) a’ sealltainn nam faclan, a’ ghràmair, nan-abairtean
- Tha rudan corpora againn ri cleachdadh

Comhfhurtachd

- Chan dh’ obraicheadh e airson a h-uile clas ma tha e mar tha clas mór ann
- Cha robh sinn comhfhurtail fhathast
- Chan eil sinn cleachdte ris, ach tuigidh sinn ri ùine
- Cha d’ thàinig an geama bhuanne

Leasachadh

- Doirbh a ràdh ma gheibh sinn cothrom air a chleachdadh le oileanaich
- Tuilleadh chuspairean (m.e. biadh)

Caochlaidhean

- Dolaidhean pàipeir (aodaich)
- Cur dealbh de shìde ri chèile le dealbhan (m.e. grian, sgoth, uisge, m.s.a.a.)

Bòrd a dha

Luachadh

- Bha e spòrsail
- Cruthachail
- Poidhle chothroman ann
- Cnap mór fhaclan ann
- Feumail anns a h-uile tràth
- Riatanach anns a h-uile suidheachadh
- Cuspair nàdarra
- Math airson misneachd a thogail

Éifeachd

- Cuspair làitheil
- A' cleachdadh tòrr ghoireasan /stuth tarraingeach
- Cothroman gàire
- Ag obair aig gach ìre

Comhfhurtachd

- Bha
- Cothrom cleasachd

Leasachadh

- Cìon cainnt (-36° ?) (fo?) (teas)
- Eadar-theangachadh o phrògram naside? Atharrais.

Caochlaidhean

- Sgrìobhadh nòtaichean
- Clàraidhean aithisgean na side - cuideigin a' bruidhinn fhad 's a tha e a' cluich gu sàmhach.
- Slat-solais/fiodh

Bòrd a trì

Luachadh

- Spòrsail
- Simplidh
- Furasda a thionndadh
- Freagarrach aig iomadh ìre

Éifeachd

- Bha
- Seans aig a h-uile daoine rudeigin a chuir astaigh

Comhfhurtachd

- Bha (cuspair bitheanta)

Leasachadh

- Ceistean no molaidhean air an taobh eile airson an tidsear.

Caochlaidhean

- Tha. Tha e an eisimeil air àireamh nan oileanach

Bòrd a ceithear

Luachadh

- Brosnachadh bruidhneadh. Ceangailte ri sìde agus aodaich fhreagarrach.

Éifeachd

- ‘S e

Comhfhurtachd

- Bha

Leasachadh

- Abairtean is faclan feumail a thoirt dhan na h-oileanaich an tòiseach

Caochlaidhean

- Taghadh mu chóig rudan agus bidh daoine a’ cur cheistean ort mar gum biodh “fichead ceist” ann
- Faodaidh sinn a’ bruidhinn air an t-side a’ là an duigh.

Bòrd a cóig

Luachadh

- móran dhathan
- simplidh
- math

Éifeachd

- a’ deanamh cheanglaidhean
- coimhead is bruidhinn
- móran gheamaichean a bharrachd ann.

Comhfhurtachd

- glé chomhurtail

Leasachadh

- ceistean eile
- cuir an t-aodach ri chèile le naidheachd mu dheidhinn “duine.”

Caochlaidhean

- Tha “dollies” pàipeir anns an “dollar store”

- Cuir fìor “doll” gu feum
- Aodach leanaibh air an “doll”
- Cuir air/cuir dheth
- Bruidhinn air side, a’ toirt astaigh “doll” no duine.
- Biadh agus soithichean eadar-dhealaichte
- Dé seòrsa biadh a tha thu ag ithe ann an suidheachadh mar sin?

❖ Seisean-taisbeanadh a dhà (Fosgailte)

Dinkies (càraichean beaga) – le Ealasaid NicNèil

Bha pòca aice làn chàraichean beaga. Dh’ iarr i air neach aig a’ bhòrd “tog aon chàr” agus do chuideigin eile “tog dà chàr” m.s.a.a. An nuair sin dh’ fhoighneachd i dhaibh ceistean mar a tha seo, Cia mheud càr a th’ agaibh? Dé an dath a th’ air a’ chàr? m.s.a.a.

Cairtean – stòraidh – le Stacey Nic Ghill-Eain

Rinn i taisbeanadh air caochladh dhòighean gus stòraidhean innse. Dh’obraich i le “storyboard” agus dealbhan a shealltain dhuinn diofar cheumanan anns a’ stòraidh agus cleachadh nan trì tràthan.

An cearcall – le Sé Nic a’ Mhaoilein

Bha daoine `nan suidhe cruinn ann an cearcall agus a’ cur ri gnìomhachas.

Suidheachan na ceiste – le Sé Nic a’ Mhaoilein

Bidh neach a’ suidhe ‘san t-suidheachan a’ freagairt cheistean ‘gan cur aig na sgoilearan eile mu chuspair ‘ga shònrachadh. Gheobh a h-uile duine a chothrom fhéin ann an suidheachan a’ cheasnachaidh.

Am Bòrd - clòtha – le Eachann MacNèill

Chuir e bòrd-clòtha air beulaibh dhaoine agus chur e pìosan taighe air mar a tha mullach, dorus, uinneag, m.s.a.a.

Trusadh

- Abairtean matha luchd-tòiseachaidh “Dùin do shùilean, m.s.a.a.
- Rudan sam bith anns a’ phòca (faclan, m.s.a.a.)
- Cruinneachadh de dh’ abairtean a bhiodh freagarrach de na geamaichean ro-làimh agus a bhith againn mar luchd-teagaisg
- Luchd-ionnsachaidh a bhith cur dhealbhan air a’ bhòrd-chlòtha aréir stiùiridh
- Dealbh tìre air brat-càraichean a’ gabhail stiùiridh.
- Abairtean ceanglachaidh (mar sin, co dhiù, . . .)
- Biadh ann an dà-rìreadh

❖ Seisean-taisbeanadh a trì

Dòmhnall agus na sìthichean – Le Lodaidh MacFhionghain

Rinn e taisbeanadh air ciamar a chleachadh tu stòraidh Ghàidhlig anns a’ chlas. Leugh e stòraidh agus rinn ceathrar dhaoine dealbh- chluich dhi aréir na leugh e. As deaghaidh an deilbh-chluich bha cothrom aig càch a bhi ‘ga h-aithris aig na bùird.

Trusadh

- Bha an treas latha freagarrach, cha robh an ceathramh latha
- Rud nach buin dhut, na bean dha.
- “(Dé dh’)Éirich dha?”
- Gnìomhairean neo-riaghlailteach
- Dol mun cuairt neach mu seach
- Cothrom aig na h-uile a bhith an sàs
- Deagh leasan air do theanga a chumail

Mo theaghlach -- le Catrìona Parsons

Bhruidhinn i air dealbh dhen teaghlach aice agus bha i ag obair air faclan iomchaidh do theaghlach a dhealbhadh.

Cailean . . . ri taobh Chailein

Coinneach . . . ri taobh Choinnich

Seumas . . . ri taobh Sheumais

Aonghas . . . ri taobh Aonghais

Murchadh . . . ri taobh Mhurchaidh.

Ailean . . . ri taobh Ailein

Niall . . . ri taobh Nèill

Fionnlagh . . . ri taobh Fhionnlaigh

Domhnall . . . ri taobh Dhomhnaill

❖ Cearcall

Air dé chuir sibh luach 's a là?

Dé a' fìor-amas a bhios agaibh am amàireach?

- Tuiseal- ghinideach (nominative case) – furasda fhads a bhios tu 'gan leughadh
- Math a bhith 'faicinn rudan ann an gnìomh
- Geamaichean ùra nach fhaca mi riamh– leis seithrichean a' stòraidh
- Toilichte gu bheil a h-uile duine bruidhinn na Gàidhlig.
- 'S toil leam an stòraidh aig Lodaich
- Ma chì thu rudan a' tachairt, fhad 's a bhios e éibhinn . . . Chuimhnicheadh tu air ma bhios tu 'ga fhaicinn (If you see something, if it is funny, you will remember it.)
- Faclan beaga doirbh a dh' ionnsachadh, chan eil na faclan móra. Ciamar a bhios sinn 'gan teagasg?
- Là eireachdail air fad. Bruidhinn na Gàidhlig fad an t-siubhail. Trì rudan: Tasglann anns am biodh abairtean is faclan. Bidh a h-uile duine tarraing as an aon tobar anns a bheil dualchas; 2. Mar a thuirt A.J. thaobh (prepositions) Faclan àraid . . . Liosta dhe na faclan a bhios cumanta. 3. Tha an gràmar anns an t-seanachas. Thig nòs as an t-seanachas, beul aithris. Tha thu ag ionnsachadh seanchais 's cànan aig an aon àm.
- Chòrd a là rium gu mór. Tha mi ag ionnsachadh cànan is modh-teagaisg aig an aon àm. Ciamar a nì mi tòiseachadh air Gàidhlig aig Baile?
- Elision – cho chudromach gus do cainnt a bhì nàdarra. Ag aithris mar a chuala tu a' chànain.
- Poidhle de cheistean – beag air bheag thig na freagairtean.
- Geamaichean – chòrd a' là rium.

- Na h-aon smuaintean a' nochadh 's na postairean
- Cho math 's a tha e gu bhi air Gàidhlig a chluinntinn.
- Na faclan beaga – bruidhinn is éisdeachd ris na tha air innseadh
- Toilichte a bhith ag éisdeachd ri agus a' bhruidhinn Gàidhlig fad a' là
- Geamaichean tha math – airson diofar adhbhar
- Mara nì sinn rangachadh, ciamar a shònricheas sinn ceumannan teagaisg, is mar sin dheth, dé na beàrnan a tha air fhàgail?

Di-Dòmhaich, Là na Sàbaid

❖ Seisean –Taisbeanadh a Ceithir (fosgailte)

Cainnt chreutairean na coilleadh– Le Seumas Watson

Bruidhinn air cainnt a bhios ‘ga cluinnteil aig ainmhidhean na coilleadh.

Ag obair le “conditional” – le Aonghas MacLeòid

Cluich chairtean – le Ragnall MacCoinnich is Bearnaidh Camshron

Chan eil duine a’ suidhe a’ seo – le Sé Nic a’ Mhaoilein

Trusadh

Cainnt nan creutairean

- Spòrsail
- Freagarrach airson aois sam bith
- Cainnt na dùthcha (coilleadh)
- Cainnt a bhuineas dhan àrainneachd

Teagasg “conditional”

- Cudthrom air an tuiséal
- Cànan làitheal
- Spòrs
- Aoidheachd

Cairtean

- Na h-ainmean
- Cainnt ceangailte ris na geamaichean
- Math airson còmhraidh a bhrosnachadh.
- Leabhar/cruinneachadh de gheamaichean, riaghailtean

Chan eil duine a’ suidhe seo

- Cothrom airson iomadh abairt a chleachdadh
- A’ gluasad
- Faodaidh tu sin a chluich ann an diofar dhòighean.
- Dòigh eile – có chuireas sinn a’ s a’ Luing Eireannaich?

Gur e _____ a chuireas sinn annsa’ . . .

Có thig ri taobh/thaobh?

Dannsaidh sinn an “top” a’ chruinn.

Còmhradh aig a' bhòrd: an aisling

Dé dhèanadh an obair agaibh mar thaoitear na b'fhasa?

- Tréineadh, cothroman ionnsachaidh
- Stòras de rudan a théid a chleachdadh
- Sgiotaichean (skits) air bhideo
- Nam biodh cruinneachadh nan geamaichean ann
- Tasglann do dh'abairtean feumail
- Ma bhios ceangailichean ann air sgàth nan "outcomes" `gan cur ris na eagarsaidean
- Làrach-lìn far am faigheadh tu stùth-taiceil
- Cothroman-tré inidh mar thidsearan
- Seòrsa do churraicealam air a mholadh (tenses, possession, an t-side, an teaghlach)
- Liostaichean faclan cumanta a bhi agad
- Faclan a bhitheas tu cleachadh 's a' chidsin
- Geamaichean cairtean clàr/dvd
- Fiolmaichean `gan deanadh a chuireas air chuimhe na rinneadh ann an clasaichean
- Beachdachadh air dé seòrsaichean Gàidhlig a tha sinn a' teagasg.
- Blog an taoitear agus stuth teagaisg nan geamaichean

Dé na goireasan a dhìth oirbh?

- Abairtean dùthchasach ann an iomadh suidheachadh nàdurra làitheil
- Dealbh tìr a' sònrachadh nan dual-chainntean Duilleag air an làraich-lìn far an cuir sinn ceanglaichean ri goireasan a bhios feumail
- Leabhar gheamaichean air iomadach cuspair, agus abairtean cumanta fuaighte riutha
- CD/DVDS . . . tasglann de dh' abairtean geamaichean
- Abairtean a tha dùthchail
- Tobair de rudan a thaobh chuspairean
- Fiolmaichean a bhios a' sealltainn sgiotaichean le suidheachannan nàdarra
- Innealan airson leth-bhric a dheanamh no a leithid sin, computairen le proiseigtearan
- DVDs, clàraichean
- Bhitheadh e na b' fheàrr na clasaichean a bhi ann an taigh an àite bhi ann an talla

Is sinn 'nar buidheann, dé an ath-cheum dhuinn?

- Comataidh no duine/té a bhios a' cumail suil air dé às ùir' a tha tighinn amach mar stuth foghlaim
- Cothrom aig taoitearan gu faigh iad còmhla gus taic a thoirt do chéile
- Seòrsa de choimhearsnachd a chruthachadh le teicneòlas
- Cothrom tighinn còmhla trì tursan 's a' bhliadhna

- “Expert visitors” fhaighinn
- Taoitearan a’ dol gu “seminars” airson deagh chleachdaidhean a dh’ ionnsachadh
- Cothroman taobh amuigh air a’ chlas gus Gàidhlig a bhrudhinn mar a tha dawns, coiseachd nam monaidhean, céilidhean, fighe, còcaireachd . . .
- Cruinneachadh Skype – gach seachdain (gu h-àraid ‘s a’ gheamradh)
- Social networking – càit bheil luchd na Gàidhlig?
- Céilidh air coimhearsnachdan nam mion-chanain eile ‘s a’ sgìre (neo taisbeanadh a bhith aca dhuinn)
- Dealbhan-beò a dheanadh (againn) air suidheachaidhean nàdurra ‘s an cuir air “You Tube”
- Cumail a’ dol

Dé cho tric is am bu chòir dhuinn cruinneachadh ri chèile

- Gach ràithe (4 tursan)
- 2/3 ‘s a’ bhliadhna
- Buidheannan ionadail a’ tighinn còmhla nas trice.
- Trup no dhà sa bhliadhna’ (an Lùnasdal, as dèidh Là na Bliadhna’ Uire, an t-earrach)
- Ceithir tursan ‘sa bhliadhna.

Dé a' rathad as fheàrr a dh'innseadh gu dé tha sinn a' dèanadh agus gu dé rathad air a bheil sinn a' siubhal? Ciamar a chumas sinn an oidhirp seo air chois?

- Eadar-Lìon
- Inns' dha na h-uile duine
- Feumar "image" na Gàidhlig aig OGA a bhi 'ga sgaoileadh thro Alba Nuadh air fad, o cheann gu ceann.
- Làithean Gàidhlig airson cothrom a shealltainn dhan choimhearsnachd "Dè th' anns a' Ghàidhlig"
- Cruth a chur air na rudan a tha sinn ag iarraidh a dheanamh. Sreath de leasan air bhideo airson taoitearan
- Ceann-là airson amasan nan tìdsearan a chur an òrdagh uile gu lèir.
- Làrach-lìn
- Liasing with OGA – a' bheil strategy aca?
- *Eastlink* – tele na coimhearsnachd – Dealbhan-beò dha 'n choimhearsnachd
- Paipearan-naidheachd
- CBC – tachartasan ionadail
- Goireasan do luchd-teasaisg nan sgoiltean air fad a tha mìneachadh eachdraidh nan Gaidheal a tha freagarrach do 'n churraicealam 's an fharsaingeachd.

Ciamar a ghléidheas sinn an iomairt seo?

- Daoine na coimhearsnachd a' cumail taic ri cheile, a' cruinneachadh còmhla gu tric gus misneach a chumail suas
- *Role models* – rionnagan dha 'n fheadhainn òig
- Dreuchdan faicsinneach
- Dé as urrainn dhuinne airson OGA a chuideachadh?
- Rudan sòisealta
- Cuairt-litir gu taoirtearan le ceangailichean ri dòighean ùra no dé tha 'dol aig taoitearan eile na mór-roinn.
- Cumail nan coinneamhan seo a' dol.

Dé na ceistean eile a bu choir dhuinn a chuir gu faic sinn an ùine ri teachd.

- Càit' am bidh sinn an ceann cóig bhliadhnaichean?
- Dé tha a' chlann ag iarraidh?
- Gu dé a chosgas rudan?
- Càit' am faigh sinn an airgead?
- Cothrom Gàidhlig a chleachadh mach as a' clas?

- Coimhearsnachd shòisealta?
- Dé an aois a bhios luchd -labhairt?
- Dé bhios ann dha 'n chloinn?
- Dualchas?

A' bheil beachdan agad a ni fuasgladh dhan na ceistean seo?

- Tha feum againn a bhith a' bruidhinn anns a' Ghàidhlig air feadh a' bhaile.
- Bruidhinn anns a' Ghàidhlig ris a h-uile duine a chì thu anns an stòr, anns an eaglais etc.
- Àrainneachd airson luchd bruidhinn na Gàidhlig

❖ Sùil air na sàr-chleachdaidhean agus còmhradh mun deidhinn

Rinn luchd-na còmhdhail léirsinn air liosta shàr-chleachdaidhean a chaidh a stéidheachadh mar an toradh aig Còmhradh aig a' Bhòrd a chumadh air Di sathuirne (faicibh taobh duilleig a h-aon) agus na tobraichean eile seo a leanas: moladhaidhean an sgioba planagaidh (`gan trusadh ro-làimh); luchd-oideachaidh a chaidh a cheasnachadh gus am beachdan a chur ris an aithisg Am Blàs Againn Fhìn agus Gàidhlig aig Baile, aithisg air toradh coinneimh a chumadh aig toiseach an earraich, 2009.

Dheasaich luchd na còmhdhail liosta nan sàr-chleachdaidhean mar a chìthear gu h-ìosal. Chaidh na sàr-chleachdaidhean a luachadh aca air thomhais 1 - 10. B'è 1 a bu chudromaiche agus m.s.a.a. Gus measadh an luach gu léir aig gach sàr-chleachdadh, b'ann a chleachd sinn an riaghailt-seòlaidh a leanas:

1=10, 2=9, 3=8, 4=7, 5=6, 6=5, 7=4, 8=3, 9=2, 10=1

Sar-chleacdaidhean													Total	Rank
Tha an teagasg `ga chuideachadh le gluasad na colainn, ciall `ga cur am meud seach air an àbhaist, abair a rithist e, agus stuthan ionnsachaidh a nì cùl-taice.	4	2	7	4	3	3	5	9					51	4
Cleachd ceistean a bheir an aithne do dh'oileanaich gnìomhairean ùra.	8												3	
Cleachd "Dé tha thu `deanamh? Dé rinn thu agus Dé nì thu?" los cànan a thoirt air aire dha na h-oileanaich.	9												2	
Leig fios bho toiseach air abairtean a bhios feumail dha na h-oileanaich gun fhiosda nach deach iad an sàs. Gur iad sin mar a tha, "Chan eil mi `ga thuigsinn."	1	7	3	6	7	3							39	7
Ath-ghairm, ath-ghairm, ath-ghairm	5	2	2	8	5	7	9	6	4	4			59	3
Tog sùil air ais air na chaidh deanamh anns an leasan roimhe.	9	10	6										8	
Gabhaibh fois gun a bhì a' cur ris na `s fhaide na uair `s cairteal na h-uaireach.	4												7	
Tréineadh `s leasachadh proifeiseanta gu bhì ann do luchd-oideachaidh	7												4	
Feumar leasan stéidhichte bhì ann deiseal ro-làimh, ach leig do chòmhradh deònach a thighinn an uachdar mar a dh'fhaodas e.	8												3	
Mìnich dha na sgoilearan dè dh'ionnsaich cheanna iad agus dè tha iad a' dol a dh'ionnsachadh.	5	3											14	15b
Bu chòir dha bhith riatanach gun clàraich sgoilearan na seiseanan le inneal-clàraidh.	6	8											8	
Tòrr misneachadh	9	4	8										12	17
Stuth Dùthchasach (às Albainn Nuaidh)	10	8	6	7	2	2	10						32	9
Seasamhachd	6												5	
Bòrd Geal	6	6											10	18b
Cuir air dòigh agus cleachd còmharrachan	2	7											13	16
Bruidhinn gu nàdarra	2	3	2	9	1	3	3	5					60	2

9. Stuth Dùthchasach (às Albainn Nuaidh)
10. Còimhearsnachd-ionnsachaidh gun iomagain. Feumar fuasgladh na ceisteadh a bhi ann aig nah-oileanaich ro-làimh.
11. Caidreabh – tì agus bonnach
12. Bu chòir do dh'oileanaich a bhi air am fiosrachadh mu `n chùrsa ro-làimh.
13. Cur fileantaich gu feum anns na clasaichean aig a h-uile cothrom.
14. Cuideam a bhios 'ga chur gu mór air a' bhuntainneas eadar cànan agus gnìomhachas. Sin mar a tha an cùpa a bhios 'nad dhorn agus am facal air a shon.
15. Foighidinn

❖ An Cearcall

- Tha dòighean inntineach ann airson rudan a theagasg.
- Tòrr de mhisneachd
- Cothrom ann gus conaltradh a dheanamh le chéile.
- Bidh seachas a' tighinn a mach – cothrom tòrr a bharrachd air modhan teagaisg ionnsachadh. Abairtean, beul-aithris.
- Tha Gàidhlig fhathast feumail dhuinn. 'S urrainn dhuinn Gàidhlig a bhruidhinn ann an dòigh ùr nòsach cuideachd.
- An dòchas gu faigh sinn an cothrom seo a rithist.
- Feumaidh sinn a bhruidhinn mu na dh' fheumas sinn a dheanamh gus ar slighe a dheanamh air adhart.
- 'S ann as a Ghàidhlig a tha sinn a' togail cuspair air feumalachdan.
- Taisbeanaidhean feumail
- Cothrom do' n luchd-teasgaisg cànan ùr thogail
- A' cleachadh stuth anns an dualchas mar a tha e.
- Feumail airson teasgaisg 's a' bhun- sgoil.
- Doirbh a dheanadh rud mar sin arithist tro mheadhan na Beurla
- Feumaidh sinn smaoineachadh mu dheidhinn deanamh rudan làitheil tro mheadhon na Gàidhlig.
- Smaoinich sinn mu dheidhinn ciamar a gheobh cuideigin a staigh dhan t-*“system”* ach ciamar a bu chòir dha na dòighean teagaisg a bhith air an cleachadh gus an cuid Gàidhlig leasachadh (progression of teaching activities, methods appropriate for students' needs.)

❖ Luachadh na Bùth-obrach

Air dé chuir sibh luach 's a' bhùth-obrach seo?

- Gu robh a h-uile sian 'sa Ghàidhlig
- Tòrr bheachdan aig daoine. Geamaichean. Cainnt a cleachdas tu anns na geamaichean, bùthan obrach. Cothrom bruidhinn 'sa Ghàidhlig mu chùisean 's àmannan
- A bhith a' compàirteachadh le chéile. Dòighean teagaisg. Gnàthasan cainnt. Geamaichean uile troimh mheadhan na Gàidhlig. Seachas, òrain, faclan ùra.
- Chuir mi luach air na taisbeanaidhean gu mór. Fhuair mi deagh bheachdan as a sin a chuirinn-sa air dòigh 's a clas agam fhìn.
- A bhith a' coinneachadh ris a h-uile duine a bha cruinn còmhla. Bha am biadh mìorbhallach cuideachd.
- Chòrd e rium gu mór gu robh sinn a' bruidhinn Gàidhlig fad na h-ùine 's bha bharrachd de dheagh bheachdan ann.
- Gàidhlig 'ga brosnachadh. Cothrom a' bhith 'g ionnsachadh dhòighean ùra
- Cothroman bruidhinn, dòighean teagaisg, coinneachadh ri daoine nach b' aithne dhomh
- Na seiseanan-taisbeanaidh. Tha mi cinnteach gum bidh iad feumail dhomh 's mise air ais leasan ag ullachadh.
- Sharing ideas and techniques. Listening to and speaking Gaelic
- Bha e spòrsail agus fiosrachail
- Fìor mhath
- Gu robh sinn cruinneachadh airson an aon rud . . . a' Ghàidhlig a chuir ann an suidheachadh nas fheàrr. Tha sinn uile 'nar taoitearan agus 'nar luchd-ionnsachaidh.
- Faicinn an uiread do dhaoine aig a bheil Gàidhlig còmhla cruinn. Faicinn na bheil tisearan eile a' deanamh a thaobh gheamaichean.

Dé ur barail air a' chruth a' toirt a-staigh "Còmhradh aig a' Bhòrd," taisbeanaidhean, cleachdaidhean agus an t-sùil a chaidh a cur air ais.

- Cha robh àm gu leòr idir, idir, idir, nuair a bha sinn a' deanamh "Café conversations."
- Glé mhath. Dh' fhaoidte gun rachadh seo a dhèanamh ann an aon latha.
- Math: Bhiodh e cuideachdail nam biodh dòigh ann beachdan na feadhainn eile a chluinntinn. Feumaidh sinn a tharruing amach bheachdan aig feadhainn a tha caran diùid a thaobh bruidhinn.
- Tha mi a' smaoinichadh gu bheil an cruth seo freagarrach.
- Bha e cho snog a bhith a' faicinn chleachdaichean dìofar dhaoine. Fhuair mi deagh bheachd air rudan a tha ag obrachadh gu math
- Bha e dìreach math 's feumail

- Dh' obraich a h-uile sian glé mhath, ach air an ath-thuras, feumaidh tuilleadh thaisbeanaidhean a bhith ann aig a h-uile duine.
- Bha e na b' fheàrr na cearcall anns a robh na daoine uile aig an aon àm. Bha e math na taisbeanaidhean fhaicinn 's gan cur gu feum gu h-àbhaisteach. Bha e math co-dhùnaidhean nan taisbeanaidhean a thrusadh còmhla.
- Mar 's trice, bha dragh orm sin a dheanamh, ach bha fhiosam cho feumail sa bhiodh e as déidh làimh airson geàrr-chunntais a' dhèamadh air a h-uile sian.
- I enjoyed every session
- Cha robh mise seo ach aon latha. Chòrd e rium uabhasach math.
- Math fhéin!
- Tha i math. Chan obraich i airson a h-uile coinneamh neo cruinneachadh ach dh' obraich i an turas seo.
- Bha i math ach bhiodh i na b' fheàrr nan robh barrachd deasachaidh dèanta ro-làimh a thaobh clàr nam bùthan-obrach.

Dé na molaidhean a th' agaibh airson leasachadh dhan bhùth-obrach seo?

- Trì laithean an àite dà latha. Srùbagan nas fhaide gus am bidh cothrom còmhraidh nas motha/nas trice. An àite a bhi bruidhinn/mìneachadh nan dòighean teagaisg, seall dhuinn dìreach ciamar a chluicheas iad. More demos! Suid uabhasach fhéin math a dh' fhaicinn.
- Bùthan obrach a dheanamh air dòighean teagaisg sònraichte
- Cuideigin a bheireadh iomradh air dòighean teagaisg (methodologies) ùra.
- Tuilleadh cleachdaidh air na dòighean-teagaisg nam biodh stuth ann aig gach bòrd far a 's urrainn do thaoitearan leasan beag a dheanadh.
- Dh' fhaoidte gum biodh e iomchaidh taisbeanaidhean a dheanamh ann am buidheannan na 's lugha gum am bi cothrom aig duine nach eil cho comharstail s' a' bhuidhinn mhóir.
- Dh' obraich a h-uile sion gu dòigheal. Taing mhór dhuibh uile airson na rinn sibh, chòrd e glànrìum.
- Dh' fhaoidte rudan a chleachdadh mar "powerpoint" is stuth mar sin.
- Am faigh sinn molaidhean no oideas no comhairle aig eòlaichean a tha sgrùdadh modhan teagaisg?
- Ma chuireas luchd-stiùiridh aithris air làrach lìn OGA air na rinn sinn agus air na dòighean theagaisg a chunnaic sinn, bi cothrom againn a h-uile dad a chuimhneachadh agus bi seans aig daoine nach robh ann rudan a h-ionnsachadh.
- None
- Dh' fhaodadh iad a bhi ann nas trice.
- Gu bhi 'g obair air trusadh fhaclan a chluinnear gu nòsach
- Chan eil sian. "If it ain't broke, don't fix it."

Dé dh' ionnsaich sibh às?

- Gum b' urrainn dhomh bruidhinn mu na dòighean teagasg 'sa Ghàidhlig fad dà latha. Caint nan eun gorma.
- Geamaichean ùra. Beachdan airson cruth a thoirt dhan na h-amasan a th' againn. Diofar dhòighean rudan a theagasg.
- Faclan ùra, cleasan, geamaichean, beul-aithris.
- Dh' ionnsaich mi poidhle de chainnt às a' seo, gu h-àraid abairtean a tha feumail ann an coinneimh agus cuideachd ann an clas. Cuideachd, dh' ionnsaich mi deagh chleachdaidhean thaobh Gàidhlig aig Baile.
- Tòrr diofar rudan. Modhan teagaisg, dòighean ionnsachaidh. An tuiséal gionaideach." 'S gu bheil sinn uile air an aon ramh.
- Geamaichean 's dòighean ùr' a theagasg a bith feumail 's na sgoiltean.
- Gu bheil sinn air a' rathad cheart. Dòighean teagaisg ùra.
- Cleasan 's geamaichean ùra. Tuilleadh cuideim a chur air còmhraidh. Dòighean àraid leis an dean mi sinn. Gluasadean bodhaige a chuirinn gu feum (gun fhacal Beurla ràdh).

- Mórán. Bha ruideigin ùr anns gach seisean
- What others are doing. Some games and ideas for new themes.
- Na dòighean a bhithas feadhainn eile a' teagasg.
- Tha a' Ghàidhlig beò fhathast mar mheadhan shòisealta an Albainn Nuaidh.
- Dh' ionnsaich mi mórán, fiu 's bhon na taoitearan eile. Modhanan 's a leithid.
- Dòighean teagasg. Tha barrachd Gàidhlig aig luchd-ionnsachaidh na tha iad an dùil.

Dé na gnìomhan as cudthromaiche a dh'fheumar a thighinn às an deireadh-seachdain seo

- Deireadh-seachdaine eile.
- Liosta dhe na feumalachdan a th' againn. Slighe air adhart?
- Dòighean-teagasg a chur ann a' leabhar mar ghoireas.
- 'S e a rud as cudromaiche gun cum sinn oirnn a' conaltradh. Cruinneachadh eile. Tréineadh airson luchd teagasg a tha sàs ann an Gàidhlig aig Baile. Tasg-lann de dh' abairtean is faclan.
- Gum bidh liosta aig a h-uile duine air iomairtean (clasaichean) seòlaidhean puist-d air a' cruthachadh. Gum faigh sinn cothrom tighinn cruinn còmhla arithist.
- Feumaidh sinn a' cumail mar seo is a' cuir ar beachdan is dòighean teagasg ri chéile.
- Partnerships/leabhar/liosta/resources. Cainnt nàdurra. Ciall air GAB.
- Nòtaichean fhaighinn air na taisbeanaidhean agus na nòtaichean a'riarachadh
- Stòr-data chuspairean, leasan, gheamaichean, 's dhòighean theagasg air làrach-lìn OGA a chur air doigh.
- A way to continue to share and to learn from each other the techniques that work.
- Brosnachadh dha na taoitearan.
- Leasachadh stuth 's barrachd stuctaran a chur ris a' mhodh 's an dol air n-adhart.
- Dé an ath-cheum a nì a' bhuidheann seo?
- Cruth a chur air GAB. Gum biodh daoine a' bruidhinn ri chéile. Gum bidh sinn a' cruinneachadh a rithist.

Dé na ceistean eile a bu chòir dhuinn a bhith a' foighneachd 's a' sgrùdadh seo?

- Ciamar a bheir sinn a' Ghàidhlig air ais dha' n choimhearsnachd againne?
- Ciamar a bhios cothroman ùra air an deanamh far am bidh a' Ghàidhlig 'ga bruidhinn amach as a' chlas?
- Dé tha thu 'g iarraidh a bhith ag ionnsachadh. Ciamar?
- Dé na puingeann gràmair nach do nochd anns na geamaichean (mar eiseimplear, inverted nominal etc.)?
- A' robh rudeigin ann nach robh feumail dhuibh?
- None that I can think of.
- Gu dé na proiseactan a 's feumaile a dh' fheumas a bhi ann 's an ùine a 's giorra ri teachd?
- Dé an ath-cheum aig a'bhuidhinn seo?

Iomraidhean sam bith eile

- Nach gabh sibh mo leth-sgeul nach do rinn mi taisbeanadh? Thug mi ceàrr sibh 's tha mi duilich nach tug mi leam ach pìosan do phaipear!
- Chòrd e ruim gu mòr is tapadh leibh. 'S e obair mhór a th' ann a sin 's tha seo 'na dheagh toiseach-tòiseachaidh!
- 'S math rinn a h-uile duine!
- 'S e àite snog a th' anns a' cholaisde – bha an t-seòmar seasgair agus bha am biadh anabarrach math blasda!
- Tha mise cho taingeil gun d' thàinig mi. B' fhiach e ceann na seachdain a chuir seachad mar siud.
- 'S e adhartas a tha seo!

Compàirtichean

Alasdair MacDhùghail

Carman NicArtair

Catrìona Parsons

Amber Bhochanan

Eòs Peadar MacGill-Eain

Eòs Ó Murchú

Laura Stirling

Micheal Newton

Màiri Sine Parr

Emily NicFhionghain

Jessica Nic Ghill 'einein

Bearnaidh Camshron

Ealasaid NicNèill

Debi NicDhòmhnaill- Sobey

Eachann MacNèill

Sé Nic a' Mhaoilein

Seumas Watson

Coinneach Nilsen

Lodaidh MacFhionghain

Ragnall MacCoinnich

Stacey Nic Ghill-Eain

Aonghais MacLeòid

Heather Sparling

